

XVIe Congrès de la Conférence des Cours constitutionnelles européennes
XVIth Congress of the Conference of European Constitutional Courts
XVI. Kongress der Konferenz der Europäischen Verfassungsgerichte
XVI Конгресс Конференции европейских конституционных судов

Synthèse / Summary / Kurzfassung / резюме

**RÉPUBLIQUE D'ESTONIE / REPUBLIC OF ESTONIA /
REPUBLIK ESTLAND / ЭСТОНСКАЯ РЕСПУБЛИКА**

**The Supreme Court of Estonia
Riigikohus**

**langue maternelle / native language /
Muttersprache / родной язык**

XVI Euroopa Konstitutsioonikohtute Kongress 2014

Konstitutsioonikohtute koostöö Euroopas – hetkeolukord ja tulevikuperspektiivid

Riigikohus¹

Kokkuvõte

Riigikohus on Euroopa inimõiguste konventsioonile ja Euroopa Inimõiguste Kohtu praktikale viidanud korduvalt. Kohus on viidanud ka direktiividele ja teistele Euroopa õiguse instrumentidele ning muudele rahvusvahelise õiguse aktidele, samuti Euroopa Kohtu praktikale. Tulenevalt Eesti põhiseaduse § 3 lõike 1 teisest lausest on rahvusvahelise õiguse üldtunnustatud põhimõtted ja normid Eesti õigussüsteemi lahutamatu osa. Seega on Eesti õigussüsteemi osaks ka Euroopa inimõiguste konventsioon ja seda tõlgendav Euroopa Inimõiguste Kohtu praktika. Tulenevalt põhiseaduse täiendamise seaduse §-st 2 kohaldatakse Eesti kuulumisel Euroopa Liitu Eesti Vabariigi põhiseadust, arvestades liitumislepingust tulenevaid õigusi ja kohustusi. Seega on Eesti õigussüsteemi osaks ka Euroopa Liidu õigus ning seda tõlgendav Euroopa Kohtu praktika. Seetõttu kohaldab Eesti Riigikohus põhiseaduslikkuse järelevalve ehk konstitutsioonikohtuna Euroopa Liidu õigust ja rahvusvahelise õiguse norme.

Küsimusele, kas Riigikohtu lahendid on saanud mõjutusi teiste Euroopa riikide kohtupraktikast, tuleb vastata, et Riigikohtu põhiseaduslikkuse järelevalve lahendites ei ole teiste konstitutsioonikohtute lahenditele viidatud, kuid otsuste ettevalmistamisel tutvutakse teiste riikide konstitutsioonikohtute (eelkõige Saksamaa *Bundesverfassungsgericht*'i, samuti Prantsuse *Conseil Constitutionnel*'i) kohtupraktikaga. Riigikohtu lahenditele teised konstitutsioonikohtud oma lahendites meile teadaolevalt viidanud ei ole.

Ka Eesti madalama astme kohtud juhinduvad Euroopa kohtute praktikast. Seda lähtuvalt seaduslikust kohustusest nimetatud praktikat järgida (vt esimest lõiku), mitte seetõttu, et Riigikohus lähtub mainitud kohtute praktikast. Euroopa kohtute otsustes Riigikohtu otsuseid seni kajastatud pole, kasutatud on vaid näiteid Eesti õigusest.

Rahvusvaheline koostöö. Riigikohus kui põhiseaduskohus on mitmete Euroopa ja maailma konstitutsioonikohtuid koondavate võrgustike liige nagu Euroopa Nõukogu Veneetsia komisjon, Konstitutsiooniõiguse Maailmakonverents (*World Conference on Constitutional Justice – WCCJ*), Euroopa Konstitutsioonikohtute Konverents (*Conference of European Constitutional Courts*).

¹ Küsimused ja märkused palume saata aadressile mariliis.lipstok@riigikohus.ee